

Ružena Deutschová Hornbergben

1987-ben meglátogattuk Hornberget, azt a falut, ahol a felszabadulás után elszállásoltak bennünket. A képen én és egy néni látható. Sajnos, nem emlékezem már a nevére. Azért is szeretnénk volna őt viszontlátni, mert sokat segített nekünk annak idején. Például kölcsönadta a varrógépét is, hogy tudjunk ruhát varrni magunknak. Csodával határos módon ottjártunkkor még életben találtuk, habár már mejdnem elérte a száz évet.

Miután Auschwitzból Allendorfbba kerültünk, lefeküdtünk a földre, és megcsókoltuk. Kis virágok is nőttek ott. Mindenkinek jutott egy priccs, háromemeletes ágyak voltak itt. Kaptunk egy pokrócot, egy szalmazsákot. Auschwitzban még feküdni sem feküdhettünk. Allendorfban emberibb volt az élet. Ezren voltunk. Hétszáz magyar volt itt Magyarországról, mi, felvidékiek háromszázan lehettünk. A lágerban a konyhán dolgoztam. Nagyon szerettek engem, mivel mindenkinek egyformán osztottam ki az ételt. A húgom és a barátnőim is ugyanolyan adagot kaptak, mint bárki más.

A tölténygyár, ahol a többiek, köztük a húgom is dolgozott, négy-öt kilométerre volt a szállásunktól. Azt hittem, hogy minden a föld alatt volt, mert a nagy fák mindent eltakartak, szinte elbarrikádolták velük a gyárat. Egyszer én is voltam a gyárban, amikor a húgom beteg lett. Ott láttam meg, hogy mit dolgoznak. Az allendorfi tölténygyárban bombákat töltöttek. A munka nagyon nehéz volt. Reggel elindultak, kaptak egy fél liter tejet. A bombákat kifúrták, beletették a kanócot, a gyújtót. Úgy látszik, nagyon ártalmas volt az egészségre, ezért tejet is adtak. Márciusig Allendorfban maradtunk. Allendorf Buchenwaldhoz tartozott. Március végén evakuáltak bennünket, nem tudom, hány napig meneteltünk, éjjel-nappal megállás nélkül. A németek is, de nem lőttek közénk. Ők Berlinnek mentek, mi pedig nem tudom, hová. Egy karámba zártak be, ahol a juhok

teleltek. A karámot velünk együtt fel akarták gyújtani. Az SS, aki nálunk volt a lágerban, ezt nem tette meg. Adolf Hupkának hívták. Az nem égetett fel minket. Rendes ember volt, nagyon. Amit tudott, megcsinált nekünk. Rendes ember volt. A nők a lágerban nagyon rondák voltak, azok nagyon rondák voltak. De ő rendes volt, nagyon rendes. Azt mondta nekünk: Ti holnapra szabadok lesztek, de mi, nem tudom, mi lesz velünk. Másnap megint csak tovább indultunk, levették a halálfejes jelvényt a kabátokról meg a sapkáról. Aztán szétszéledtünk egy erdőben, azt hiszem, a schwartzwaldi erdőben.

Még mindig csak menekültünk. Egy lengyel bevitt bennünket egy majorba, és azt mondta, hogy legyünk csöndben. A major tele volt német tankokkal és német katonákkal. Gondoltuk, szép kis csapdába kerültünk. Talán húszan lehettünk, a többiek lemaradoztak. Éjjel tejet hozott nekünk, erre megnyugodtunk egy kicsit. Egyszer csak egy fekete tank állt le előttünk. Feketék voltak. Amerikaiak. Katonák, tisztek, magyarul is beszéltek. Maradjatok itt, mondták, majd este eljövünk értetek. El is jöttek értünk, bevittek egy faluba, és ott egy iskolában tettek le. Körülöttünk a németek, mindenütt szalma, tetvek, bolhák, de mégis örültünk. Egy hét múlva megint eljöttek. Konzerveket ettünk, az amerikaiak hozták. A hazai németek elbújtak. A polgármester csak egy hét után jött. Az amerikai tiszt megfenyegette, hogyha nem helyez el bennünket tisztességes házakba, akkor felakasztatja. Harmincan voltunk egy csoportban. Tizenötünket tett egy csoportba, tizenötöt máshová helyeztek. A polgármester ezentúl személyesen fölírta, hogy mire van szükségünk. Sok mindent adtak ők is nekünk. Egy nagy dobozt mindig teleraktak ennivalóval, nem szenvedtünk az éhségtől többé, törődtek velünk.

1987-ben azoknak, akik Allendorfban voltak, szerveztek egy találkozót. Gyönyörű hotelokban laktunk. Amikor mi Allendorfban dolgoztunk, a falut nem láthattuk, mert a falun kívül voltunk. Az egy kis falu volt akkor, ma pedig egy város. A németek svédasztalokkal vártak. Külön kóser és nem kóser ételeket tálaltak. Voltak ott sajtok, sült krumpli, főtt krumpli, mindenféle halak, azt ették a kóserosok, és nekünk meg azt tálaltak, amit akartunk. Körülbelül 800-an gyűlhettünk ott össze, mert mindenki hozott magával kísért. Mi lehettünk úgy négyszázan, és négyszáz volt a kísérő. Az utat ők fizették, ők fizettek mindent. Mi autóval mentünk, eljött a lányom és a vejem is. Odamenet az egyik frankfurti barátnőmnél aludtunk, aztán mentünk csak Allendorfbba. Reggel elindultunk, és délelőtt már ott is voltunk. Sajnos, nem ismertem meg a társaimat, mert mindenki öreg volt. Engem viszont páran megismertek. Te vagy a Rózsi a konyhából, mondták.